

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
elektrooniliste kontaktandmete asjas nr. 2.1-6/17/7

Ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni vaneminspektor Raiko Kaur
Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	05.04.2017 Tallinnas
Ettekirjutuse adressaat	MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi aadress: Ujula 4, Tartu 51008 e-posti aadress: info@tysk.ee
Adressaadi vastutav isik	Juhatuse liige Birgit Krillo

RESOLUTSIOON: Korrakaitse seaduse § 28 lõike 1, elektroonilise side seaduse (ESS) § 133 lõike 4, isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 40 lõike 1 ning § 33 lõike 2 punkti 3 alusel teen täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

- 1) lõpetada e-posti aadressi [kaebaja e-posti aadress] kasutamine otseturustuspakkumiste saatmise eesmärgil, kuniks saatmiseks puudub õiguslik alus;
- 2) lõpetada kõigi teiste isikute kontaktandmete, mis osas puudub õiguslik alus, töötlemine otseturustuslikul eesmärgil.

Määrán ettekirjutuse täitmise tähtajaks: 19.04.2017.a.

Ettekirjutuse täitmisest teatage hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adressaadile isikuandmete kaitse seaduse § 40 lõike 2 alusel:

iga ettekirjutuse punkti igakordsel rikkumisel sunniraha 1500 eurot.

Juhin tähelepanu, et sunniraha kohaldub igal järgneval korral, kui olete saanud otseturustuspakkumise isikule ning ei suuda ära tõendada, et selleks oli õiguslik alus.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

MAJANDUSTEGEVUSE KEELAMISE HOIATUS:

Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 7 punkti 4 ja § 36 punkti 1 alusel võib majandushaldusasutus ettevõtjal või ettevõtjaga seotud isikul majandustegevuse nõuete olulise rikkumise tõttu keelata majandustegevuse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspektsioonis registreeriti 13.01.2017 [füüsilise isiku] kaebus, mille kohaselt MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi saadab spordiklubi uue pääsme müügi pakkumisi e-posti aadressile [kaebaja e-posti aadress], mille kasutamine pakkumiste saatmiseks on keelatud. Keelu kättesaamine on väljaspool kahtlust, kuna MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi on 24.11.2016 e-posti aadressilt [töötaja e-posti aadress] vastanud. Vastuses kaebajale kirjutati järgnevalt: „Pääsme lõppemise puhul ei ole tegu infokirjaga, vaid automaatse teatega, mis on seotud konkreetse kliendi pääsme kehtivusega. Ülejäänud klientidele on teade vajalik ning seega ei saa seda maha võtta.“ Lisaks täpsustati 09.01.2017, et „Kahjuks pole seda võimalik maha võtta. Teade on igati õigustatud teade ning tehtud klientide heaolu jaoks mitte vastupidi“. Seega vaatamata e-posti omaniku keelule on ettevõtte pakkumiste saatmist jätkanud ja kaebaja keeldu eiranud. Seoses sellega, algatasin 06.02.2017 ESS § 133 lõike 4 ja § 133¹ ning IKS § 33 lõike 5 alusel järelevalvemenetluse, küsides MTÜ-lt Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi selgitusi, millisel õiguslikul alusel isikutele otseturustuspakkumisi saadetakse.

MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi juhatuse liige vastas 08.02.2017: „Spordiklubi on koostöös kliendihalduse programmi arendajaga leidnud võimalusi nimetatud teate saamist peatada vastavalt kliendi soovile. Nimetatud teate saatmisel on Spordiklubi lähtunud klientidelt saadud tagasisidest, sest püsikliendi staatuse säilimisega seotud infot on peetud oluliseks (püsikliendil on soovi korral õigus osta soodsama hinnaga pääset, omada eelisbroneerimisõigust).

Spordiklubi muutis jaanuaris 2017 genereeritava pääsme teksti sisu, et seda ei saaks käsitleda otseturunduspakkumisena, vaid kliendile vajaliku teavituseks. Hetkel genereeritava teate sisu on järgmine: („Anname teada, et <pend> lõppeb Teie <paase>. Püsikliendi staatuse ja eelisbroneerimise õiguse säilitamiseks või püsikliendi staatuse saamiseks peaksite uue pääsme ostma hiljemalt olemas oleva pääsme kehtivuse lõpukuupäevale järgneval päeval.“).

Spordiklubi on lähtunud sellest, et meie poolt saadetak teade on informatiivne mitte otseturunduspakkumine. Kui Spordiklubi saadab edaspidi järgneva sisuga teate: („Anname teada, et <pend> lõppeb Teie <paase>. Püsikliendi staatuse säilitamisega seotud täpsustavate küsimuste puhul kirjutage <e-posti aadress>.“). Kas selline teade ei ole enam otseturustuspakkumine? Kas Spordiklubi saab õigesti aru, et eelneva sisuga teate saamisest ei ole kliendil õigust loobuda?“

15.02.2017 tegin MTÜ-le Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi ettepaneku elektroonilise side seaduse ja isikuandmete kaitse seaduse paremaks täitmiseks, milles muuhulgas kirjutasin, et: „Oma vastuses järelepärimisele küsisite kas järgneva sisuga teade on käsitletav otseturustusena: „Anname teada, et <pend> lõppeb Teie <paase>. Püsikliendi staatuse säilitamisega seotud täpsustavate küsimuste puhul kirjutage <e-posti aadress>.“. Siinkohal peate ise hindama, kas sellise kirja saatmisel on tegemist kauba või teenuse pakkumisega ning Teie maine tõstmisega. Juhul, kui Teie hinnangul ei ole sellise teate saatmisel tegemist otseturustuspakkumisega, peate seda suutma põhjendada ka oma klientidele. Minu hinnangul ei ole

tegemist otseturustuspakkumisega ESS-i mõistes.

Oma vastuses soovisite lisaks teada, kas juhul, kui kirja saatmisel ei ole tegemist otseturustuspakkumisega, ei ole kliendil õigust ka kirja saamisest loobuda. Nagu ka oma varasemas kirjas välja tõin, on isikuandmete (näiteks nimelise e-posti aadressi) töötlemine (sh ükskõik millise kirja saatmiseks) lubatud üksnes isiku nõusolekul, kui seadus ei sätesta teisiti (ehk kui mõnes seaduses on erikord). Isikuandmete töötlemiseks võib nõusolek tulla ka lepingust (sh muudest poolte suhet reguleerivatest tingimustest). Tingimustes peab olema kirjas muuhulgas see, kes ja milliseid isikuandmeid töötleb (IKS § 7 lg 2 punkt 2) ning mis on andmetöötamise eesmärk (IKS § 6 punkt 2 ja § 7 lg 2 punkt 1).“

15.02.2017 tegin järgnevad ettepanekud:

1. Lõpetada kõigi isikute elektrooniliste kontaktandmete töötlemine, mille osas puudub õiguslik alus, otseturustuspakkumiste saatmise eesmärgil. Palun saata inspeksioonile kinnitus.
2. Määratleda ja lisada tingimustesse, millisel eesmärgil töötlete (sh saadate teateid) kliendi isikuandmeid.

MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi esitatud ettepanekute osas tagasiside andnud ei ole. Kirja saatsin 15.02.2017 äriregistris olevale e-posti aadressile info@tysk.ee. Korduva ettepaneku saatsin 13.03.2017 lisaks e-posti aadressile ka tähtitud kirjuna äriregistris toodud asukoha aadressile Ujula 4, Tartu 51008. MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi on tähtitud kirja kätte saanud 16.03.2017. Korduva ettepaneku osas pole samuti tagasisidet saanud (sh puudub teave, kas seda on täidetud).

Korduvast ettepanekus oli samuti teave, et Andmekaitse Inspeksioonil on IKS § 40 lõike 1 kohaselt õigus teha ettekirjutus elektrooniliste kontaktandmete õigusliku aluseta kasutamise lõpetamiseks, mis võib tuua kaasa sunniraha väljamõistmise igakordsel ettekirjutuse rikkumisel. Seega on MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi teadlik, et tema tegevuse osas on võimalik käesolev ettekirjutus teha, sh võimalikud tagajärjed sunnirahaga seonduvalt.

Kaebuse esitaja teavitas 16.03.2017 Andmekaitse Inspeksiooni, et MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi on saatnud kaebajale 02.03.2017 järjekordse teate klubipääsme lõppemisest: „*Anname teada, et 08.03.2017 lõpeb Teie Fitnessklubi 1 kuu pääse tudeng . Püsikliendi staatuse ja eelisbroneerimise õiguse säilitamiseks või püsikliendi staatuse saamiseks peaksite uue pääsme ostma hiljemalt olemas oleva pääsme kehtivuse lõpukuupäevale järgneval päeval.*“.

Kuna esitatud ettepanekutele pole tagasisidet saanud ning MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi **ei ole enda pakutud uut teavituse sisu kasutusele võtnud (mille osas nõustusin, et sel juhul ei oleks enam tegemist otseturustuspakkumisega) ja jätkab seega endiselt otseturustuspakkumiseks kvalifitseeruva sisuga teadete saatmist**, pean vajalikuks koostada käesolev ettekirjutus õigusliku olukorra tagamiseks.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Elektrooniliste kontaktandmete kasutamine

Elektroonilise side seadus, infoühiskonna teenuse seadus ja isikuandmete kaitse seadus näevad ette reeglid elektrooniliste kontaktandmete kaudu pakkumiste tegemiseks.

Elektroonilise otseturustuse mõistet seaduses defineeritud ei ole, kuid praktikas käsitletakse otseturustusena nii füüsilistele kui juriidilistele isikutele saadetavaid pakkumisi mingi toote müügiga või teenuse osutamisega seoses. Enamjaolt on otseturustuse puhul tegemist kommertstedaannete saatmisega.

Infoühiskonna teenuse seaduse (edaspidi InfoTS) § 5 lõike 1 järgi on kommertsteadaanne igat liiki teabe edastus, mis on kavandatud otseselt või kaudselt edendama teenuse osutaja nimel kaupade või teenuste pakkumist või tõstma teenuse osutaja mainet. Seega **igasugused reklaampakkumised, kus mingeid tooteid või teenuseid reklaamitakse, on sisuliselt kommertsteadaanded**, sest selliste toodete reklaamimise eesmärgiks on edendada isiku kaupade või teenuste pakkumist.

Spordiklubi pääsme müügi pakkumiste tegemine on elektroonilise side seaduse mõttes otseturustuspakkumine. Äriregistri andmetel on MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi põhitegevusalaks spordiklubide tegevus (EMTAK kood: 9312/EMTAK 2008). Seega on spordiklubi pääsme müügi pakkumus MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi majandustegevust edendav tegevus.

Füüsilisest isikust kliendi elektrooniliste kontaktandmete kasutamine otseturustuseks on lubatud üksnes kliendi **eelneval nõusolekul** (ESS § 103¹ lõige 1). Nõusolek peab vastama isikuandmete kaitse seaduse §-s 12 toodud nõuetele ning selle olemasolu tõendamise kohustus on isikul, kelle nimel otseturustust tehakse. Vaikimist või tegevusetust nõusolekuks ei loeta.

Samuti peab olema isikule tagatud õigus igal ajal keelata teda käsitlevate kõikvõimalike andmete töötlemine otseturustuseks (IKS § 12 lõige 5).

E-postiaadressidele spordiklubi pääsmete müügi pakkumiste saatmisel tuleb järgida eelpoolkirjeldatud elektrooniliste kontaktandmete kasutamise reegleid.

Lisaks juhin tähelepanu, et informatiivse sisuga teadete või meeldetuletuste saatmisel võiks arvestada ka sellega, et teadete saatmisel ei koormaks üleliia neid isikuid, kes on teadlikud, millal ja kuidas on võimalik näiteks püsikliendistaatust säilitada. Seetõttu soovitan Teil võimaldada klientidel ka informatiivse sisuga teadetest või meeldetuletustest loobuda.

Kokkuvõte

Eelpooltoodust tulenevalt on ettekirjutuse adressaadil kaks võimalust:

- a) kas muuta saadetavate teadete sisu selliselt, et enam ei oleks tegemist otseturustuspakkumiseks kvalifitseeruvate kirjadega,
- b) või jätkata senise sisuga teadete saatmist, kuid täita seejuures eelpoolkirjeldatud otseturustuse nõudeid.

Kuivõrd saadetava teate sisu muutmist otseturustusteatest informatiivseks teadaandeks ei saa inspeksioon MTÜ-le Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi ette kirjutada, siis kohustab käesolev ettekirjutus MTÜ Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi viima oma otseturustussõnumite saatmise kooskõlla seadusega.

/allkirjastatud digitaalselt/

Raiko Kaur
vaneminspektor
peadirektori volitusel